A tettek és a szavak miértje

Új vezetőséget választott a tsz pártalapszervezete

Lassan gyűlt össze az algyői Új Élet Tsz 25 kommunistája és párttagjelöltje a vezetőségválasztó taggyűlésre. Az esős, borongós idő ellenére is ki Makón, ki a határban teljesítette kötelességét. S ha meg is várakoztatták a gyűlést, végül valamennyien ott ültek e felelős közösségben. Tudták, hogy kétévi szervezeti munka milyensége – méghozzá a tsz motorjának szerepét betöltő pártalapszervezeti tevékenység – függ attól, hogy a legrátermettebb kommunistákat választják-e a vezetőségbe.

Terjedelmes beszámolóban ismertette *Farkas* Vilmos párttitkár: hogyan munkálkodott a tsz alapszervezet a közös gazdaság fejlesztésén, a közösségi gondolkodás meghonosodásán. A tények biztatóak: a gazdaság közös vagyona gyarapodott, a géppark megnövekedett, az állatállomány nemesebb, a gabonaföldek átlaghozama magasabb. Az egy tagra jutó jövedelem két év alatt megkétszereződött. Természetesen, mindez az egész tagság műve. E nagy közösség érrendszerében működik a kommunisták kis közössége, a gazdaság eredményeiben testesül meg tehát munkájuk. Nehéz külön lemérni, mennyi részük van benne. És nincs is rá szükség. Így az egész közösségbe ágyazottan szép és építő a működésük.

Együtt a tömegszervezetekkel. A pártalapszervezet legközvetlenebb segítői a tömegszervezetek. A nőbizottság a tsz-tagság felét kitevő asszonyaival, a KISZ kevés számú fiataljaival, valamint a pártonkívüli aktíva az a szerteágazó hálózat, mely eljuttatja a tagsághoz a pártalapszervezet célkitűzéseit. A munkában mindnyájan ott vannak. Tavaly 14-en szereztek traktoros, öntözési gépkezelő és növénytermesztési szakmunkás képesítést. A fiatalok beneveztek a KISZ termelési versenyekbe. A szakmai és politikai képzésben mintegy 5–60 tsz-tag műveli magát. A tömegszervezetek önálló, belső tevékenysége azonban nem kielégítő. A 11 tagot számláló KISZ nem élt szervezeti életet, alig tartottak taggyűléseket, (pedig ez a legelemibb egy szervezet számára). Fiatal, képzet titkáruk, *Gulyás* Irén állattenyésztési agronómus – bár nem ígért semmit – bizonyára érezte, hogy többet vár a fiataloktól az alapszervezet.

A beszámoló csak a felületen érintette a tömegszervezetek és a pártonkívüli aktíva működését. Csak a megfoghatatlant mondta el, meggyőző erő nélkül. Nem a részletezést hiányoltuk; hanem a lényegre törő jellemzést.

Szegfű László tsz-elnök igen szépen beszélt a fiatal nemzedék hivatásáról. A technika fejlődése, a mezőgazdaság gépesítése, a tudományos nagyüzemi gazdálkodás az ifjúság fogékony eszét, rugalmasságát kéri – mondta, és nagyon fájlalta, hogy itthagyják a földet. A város elviszi őket. Megindító, őszinte beszéd. Csak erőtlen, meggyőző érvekben szegény. Ha józan, hideg fővel meggondoljuk: nem hibáztathatjuk, hogy a fiatalok odamennek, ahol többet és jobbat kapnak. Több pénzt, több kultúrát, több szórakozást. Mindezt meg kell teremteni az Új Élet Tsz-ben is. Nevelni és marasztalni nem elég a szép szó, távlatokat mutató érvek és tények kellenek. *Lele* István bácsi tapintott a lényegre, amikor azt mondta: addig nem lesz nagyüzemi gazdálkodás amíg valamelyik tsz-szel össze nem házasodunk. A gépparkot csak akkor lehet kihasználni, a rendes vetésforgót csak akkor teremthetjük meg. A megfelelő kereseti- és életfeltételek mellett célt és távlatot kell adni a fiataloknak, ha itthon akarják tartani.

A szakszerű gazdálkodás, a lelkiismeretes munka, a gépesítés és a szakemberképzés eredményeit és távlatait vázolta *Csamangó* Mihály, a járási pártbizottság mezőgazdasági osztályának munkatársa, valamint *Rácz* Kálmán, a megyei pártbizottság küldötte, midőn a vezetőségválasztó taggyűlés tanulságait summázták és járásunk gazdasági fejlődéséről szóltak. Az algyői Új Élet Tsz pártalapszervezete a nagyüzemi gazdaság megteremtésének, a közösségi szellem és öntudat nevelésének fő fóruma. Munkájuk miértje mindig az legyen: mennyiben szolgálják a nagy célt, a gazdaság és tagság előrehaladását?

B. Ö.

Új pedagógiai feladatok küszöbén

Beszélgetés a honvédelmi nevelésről a Radnóti Gimnáziumban

A 18. életévük felé tartó középiskolás fiúkat erősen foglalkoztatja a gondolat, hogy nemsokára sor alá mennek. Honvédelmi kötelezettségüket szüleik is komolyan veszik. Tudják, hogy az iskolapadból egyenesen oda kerülnek e fiatalok, s nem közömbös a számukra sem, hogy milyen felkészültséggel. Ma már az iskola és az élet közötti szoros kapcsolathoz tartozik az is, amit a honvédelmi kötelezettségekről tudni kell. Nemcsak erről van azonban szó, hanem arról, hogy *a legmodernebb technikai eszközökkel felszerelt hadsereg mit vár az érettségizett fiúktól, milyen szerepet szán nekik az új feladatokban.* S vajon e követelmények elsajátításához elég alapot ad-e a középiskola a maga oktatási, nevelési programja keretében? Ez a kérdés foglalkoztatta a szegedi Radnóti Miklós gimnázium és autószerelőipari szakközépiskola igazgatóságát, tantestületét és a diákokat is.

●

Az életre felkészítés követelményét a korszerű technikához mérték, amelynek megismerése és alkalmazása olyan jellembeli tulajdonságok kikristályosodását követeli, mint a fegyelmezettség, a bátorság, az aktív közösségi érzés, az önállóságra törekvés, a rend szeretete stb. *Nem új követelmények ezek.* Hogy mindezek fokozott kimunkálása a serdülő fiúkban beilleszthető legyen az iskola egész munkájába, ahhoz *meg kell találni az új formát is,* elindítani a kezdet kezdetén.

A politechnikai oktatásáról országosan is híres gimnázium igazgatósága, tanári kara, párt-, KISZ- és szakszervezetének képviselői beszélgetésre hívták meg a helyőrség vezető tisztjeit, és segítségüket kérték az előttük álló feladatok megvalósításához. *A cél; minél magasabb műveltséggel világnézeti ismeretekkel, a közösség érdekeiért folyó harc önként vállalt fegyelmével bocsássák útjukra a fiatalokat,* megnyerte a helyőrség vezető tisztjeinek is a tetszését. Ezt követően *kidolgozták az együttműködés programját.* Erről beszélgettünk a gimnázium igazgatójával, *dr. Bánfalvi* Józseffel, valamint két negyedikes fiúval, *Valastyán* Pál KISZ-titkárral és *Simon* Gábor honvédelmi felelőssel.

●

Dr. Bánfalvi József hangsúlyozta, hogy mind a tanári karra, mind pedig a diákokra komoly feladatok várnak, ha el akarják érni a kívánt eredményt. A tanulók átlag tanulmányi eredménye az elmúlt tanév végén ebben a gimnáziumban 3,83 volt. Ez nagyon szép, lehet vele bátran dicsekedni. Ezt az eredményt túllépni azonban néhány századdal is nagyon felelősségteljes munkát igényel. A honvédség pedig nagy szakmai felkészültséget kíván. Ez jelenti tehát az út kezdetét, amelyen elindultak, hogy kimunkálják a tartalomnak és a formának azt az összhangját, amely a gimnázium és a honvédség közötti kapcsolatot végső fokon az ember emberibbé nevelését jelenti.

Mindebből új nevelési feladatok is következnek, túl azon, hogy a honvedséggel már megtalálták a kapcsolatok kezdeti formáit.

●

Valastyán Pál és Simon Gábor elmondották; *nagy élmény volt a fiatalok számára, amikor látogatást tettek a honvédség műszaki alakulatánál,* s megmutatták nekik mindazokat a modern gépeket, és fegyvereket, amelyeknek a kezelése majd rájuk is vár. Maguk győződtek meg arról, hogy *a korszerű hadászati ismeretek és gépi felszerelések magasabb képzettségű embereket kívánnak, mint bármikor.*

Közös találkozások, klubdélutánok és sportrendezvények tarkítják még ezt az együttműködést. A diákok előfizettek a Néphadsereg című képes hetilapra is. Az osztályfőnöki órákon kölcsön kapott, *katonai témájú kisfilmeket vetítenek majd,* hogy a diákok közelebbről megismerkedjenek a honvédségnél folyó élettel.

Politechnikai szakkörök vezetésére felkérték a helyőrség tisztjeit, akik ezt szívesen vállalták. Sőt, az iskola KISZ-végrehajtó bizottságába beválasztották a helyőrség egy hadnagyát. Viszonzásul pedig a gimnázium tanári karának képviselői pedagógiai kérdésekről tartanak előadást a helyőrség tisztjeinek. Teszik ezt azért, hogy megismertessék velük: milyen neveléssel, szakmai, politikai és közösségi érettséggel bocsátják útjukra fiaikat. Ezek az előadások megkönnyítik majd a további foglalkozásokat e fiúkkal. Természetesen *az MHS-szakkörök is szerepet kapnak ebben az együttműködésben,* például a gépkocsivezetésre oktatásban.

●

Időnként megbeszélik majd az együttműködés eredményeit, valamint a további teendőket. Azt, hogy a magas színvonalú tantárgyi képzés mellett hogyan lehet a honvédelmi feladatok érdekében is nagyobb öntudatra, rendre, fegyelemre, mélyebb szocialista hazaszeretetre nevelni.

Az új pedagógiai feladatok megoldásához türelmes és hosszabb munkálkodás szükséges. Egy azonban bizonyos: *a gimnázium és a helyőrség úttörő szerepet vállalt ebben a munkában,* s ez mindenképpen dicséretes és figyelemre méltó.

Lődi Ferenc

„Nyugdíjas" gépek

Volt egy munkatársam a nyomdában, 35 éve dolgozott ott. Három és fél évtizede ugyanazon az útvonalon érkezett a munkahelyre — véletlenül sem változtatta volna meg —, ugyanazokon az utcákon ment haza s nyolc órán át ugyanazon a berendezésen — egy vágógépen — dolgozott. A nyomdába modernebb vágógépek érkeztek, új emberek tanulták meg rajtuk a mesterség fortélyait. De az új és a régi gépet mintha láthatatlan határvonal választotta volna el egymástól: a fiatalok nem tudtak dolgozni a régin, az „öreg" pedig az újon nem boldogult. Harmincöt év alatt összenőtt a gépével az idős munkás, „kiegészítették" egymást, csak az volt a baj, hogy a teljesítmény négy évtizeddel azelőtti szinten mozgott. Közben pedig sokat változott a világ.

A történet önmagában szokványos, sokszor ismétlődött már különböző üzemekben. Nem is vetettem volna papírra, ha nem hallom minap a hírt: a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat szegedi kendergyári üzemegysége kilenc új fonógépet kapott. Munkába állításukkal „nyugdíj"-ba kerülnek a régi szárnyas fonógépek, amelyek évtizedek alatt úgy hozzánőttek a gyárhoz, olyan hűséges társaivá váltak az embereknek.

A régi gépek megkapták az „obsit"-ot. Becsülettel elbocsátották őket, mert a helyükre kerülők, többet adnak, a többet kívánó társadalomnak. Az „obsitosok" műszakonként 50 kilogramm fonalat készítettek, az „újoncok" ennek kétszeresére képesek. S a megújuló gyárban új gépek sorakoznak majd egymás mellett, hogy segítségükkel a kívánt ütemben növekedjék a termelés.

A kiszolgált gépek eltávolításakor nem hangzott el búcsúbeszéd, nem a távozót ünnepelték, hanem a korszerű újat, amely lényegesen meghaladja az „elől" teljesítményét. Mert akik ezekre a gépekre kerülnek, azoknak újat kell tanulniuk. Hiába az évtizedes összeszokottság, a vágyakozásnál erősebb a realitás: a társadalom igénye. S Szegeden — és sok máshelyütt is — „nyugdíj"-ba kerülnek a régi gépek. A munkások és munkásnők pedig megtanulnak bánni a korszerűbbel, hiszen maguk is érzik, tudják: nem lehet megrekedni a korábbi — annak idején talán példás, de ma már túlhaladott — tudásnál. Új gépek jönnek, új technológiákat alkalmaznak, s a menetben a lépést a mi társadalmunkban senkinek sem szabad elvétenie.

R. S.

Pista, a vőfély

— Nem tudja, merre lakik Bálint István?

Az idős néni, akitől kérdeztem, csodálkozva nézett.

— Bálint... Bálint... — mondogatta hangosan a nevet, aztán megrázta a fejét. — Nem.

— Azt mondták pedig, hogy valahol itt a környéken. Az a híres vőfély...

— Ja, a vőfély Pista. Miért nem így kérdezte? Így már ismerem. Mindenki ismeri Alsóvároson, de még Mihályteleken, Tápén, meg Rókuson is. Az a háza — mutat egy sárgára festett, prasztstílben épült kőház felé.

Negyven éve

— Esküvő? — kérdezi Pista bácsi, amikor belépek.

— Nem.

— Hát? — néz rám érdeklődve. Mert őt csak esküvő ügyben szokták keresni. No meg a barátai.

— Hogy adtam a fejem vőfélyeskedésre? Régen volt. Akkor még voltak igazi nagy esküvők. Jó vőfélyekkel. Tizenhárom évees korom óta jártam utánuk. Mindig a sarkukban voltam. Könnyen megtanultam a rigmusokat. Aztán 19 éves koromban én is kézbe vettem a vőfélybotot. Negyven éve már annak.

Legényavató

— S azóta?

— Körülbelül ezerötszázszor voltam vőfély.

Negyven év alatt ezerötszáz esküvő. Ez országos vőfélyrekord. Tanítómestere, a híres Halász Máté bácsi csak ezerkétszáz pár esküvőjén teremtett jó hangulatot. Nem is olyan kis feladat a vőfélyeskedés. Kora délutántól késő éjszakáig kell szórakoztatni a vendégsereget, s nem is akárhogyan. Ez alatt az idő alatt Pista bácsi mintegy 150 szakasznyi rigmust mond el. S a modern esküvőkbe észrevétlenül csempészi a XVII.—XVIII. század lehelletét. Ezerötszázszor mondta már el a legényavatót, melyen az idősebb s fiatalabb generáció egyformán sokat derült:

Ez itt Rákcz-fajta. Elszánt kurucgyerek.

Sokszor úgy elalszik, Hogy beköpik a legyek.

Él, hal a lányokért, Persze csak titokban.

Kitűnően táncol, Maga egy sarokban.

Éljen!

S utána intésére tust húz a zenekar.

Múlt s jelen

A vidámság mellett gondja van a tálalásra, az esküvői menüre, sőt a vendégek ruhájának épségére is. S ha vége a lagzinak, kerékpárján karikázik haza alsóvárosi házába, ahol felesége az ezerötszázadik esküvő után is megkérdezi:

— Milyen volt?

S mindig tud újat, érdekeset mesélni.

Az esküvőbe régi magyar hangulatot csempész, de az újat sem vetj meg. A felesége most utazott pihenni. Nem rokonokhoz, hanem a Mátrába, üdülőbe.

S ez már szemükben természetes.

K. A.

Egy mintaférj PANASZAI

Nagy igazsága volt József Attilának, hogy „föl kéne szabadulni már." Csaknem tíz éve hordom már a háztáji keresztet, az életem permanens — ezt a szót a szemináriumon hallottam — kínszenvedés. A hátam hajlott, mint a sarló, a kezem vörös és sebes, a szemem csupa könny, csak befelé folyatom, hogy ne lássák. Az én otthonom bizony nem nyugalmas kuckó, ahol meghúzódhatnék magamnak, hanem kemény dologház. S még csak panaszra sem nyílhat a szám, mert én csináltam ezt magamnak.

Az a baj, hogy nincs akaratom a feleségemmel szemben. Három eleven gyerek tör, zúz a lakásban, úgy esznek akár a sáskák és piszkolják, szaggatják a ruhát, mint az eleven ördögök. Alig győzzünk rájuk mosni, vasalni, főzni, takarítani. Hazajövünk a gyárból —, egy helyen dolgozunk — de az szóba se jöhet, hogy elengedjem magam egy cseppet, mert vár a nagy halom szennyes. Bizony-isten olyan vagyok, mint egy mosómedve. Annyi nálunk a zokni, hogy már nem páronként számoljuk, hanem hosszmértékkel. Tegnap is kiteregettem a fregolira vagy három méternyit. S a feleségem ezt úgy veszi, mint isteni elrendelést. Ha zsörtölődöm — persze csak igen ritkán — meg se hallja. Néha úgy dőlök ágyba, mint akit kifacsartak, s álmomban is szennyes fehérneműkkel hadakozom.

Nekem csak újévtől orgonavirágzásig van egy kis pauza, akkor könnyebb valamicskét. Mert aztán rögtön érik a földieper, a meggy, meg a többi befőzni való gyümölcs. Egészen késő őszig. Nálunk az a szokás, hogy tán még sülttököt is dunsztolunk télire. Én ugyan rá nem éhezek ilyesmire soha, de a nagyfiam annál falánkabb. Tegnap is elővett egy üres üveg cseresznyét, s úgy eltemette, hogy hírmondója se maradt.

Egyre számolgatom, hogy meddig tart még ez a robot. A nyugdíjig legalább harminc évet kell várnom, de a gyerekek talán hamarabb kirepülnek. Fogadkozom, hogy akkor a seprűt sem teszem odébb, csak hempergek a szelonon feszt. Vagy ki tudja! Ahogy ismerem a feleségemet, tud ő engem foglalkoztatni örökké. Hú, nagyon érti ám a módját! Oda lök nekem a múltkor is egy rakás alsóneműt, hogy vasalgassam csak, nehogy az ördög heverve találjon. Mondtam, hogy ez már azért mégsem férfinak való, ne tegyen nevetségessé. De hát a hiúságomnál fogva vesz le a lábamról. Néha — mindig megérzi, amikor kitörni készülök — hozzámbújik, hízeleg, simogat és azt duruzsolja, hogy olyan kifogástalanul senki sem tud vasalni, mint én. Még ő sem. Erre szégyellősen lesütöm a szemem és már dugom is a zsinórt a konnektorba, hogy melegedjen a vas. Elkezd bennem dagadozni a büszkeség.

Néha úgy érzem, már nem viszem sokáig. De ha rámnéz a feleségem, elszáll belőlem az ellenállás. Elgondoltam néhányszor, hogy felkeresem a régi cimborákat, hogy majd eldiskurálgatunk, mint boldog legénykorom éveiben. Csakhogy nem szeretek gúny tárgya se lenni. A haverok dicsekszenek: ők az urak a háznál, s el se tudnák képzelni, hogy nekik az asszony dirigáljon. Ha elmennék közéjük, halálra szekálnának. Úgy szeretnék én is erősen a sarkamra állni, de azt hiszem, most már eső után köpönyeg. Hamarabb kellett volna.

A gyárban úgy beszélnek rólam, hogy öntudatos mintaférj vagyok, aki „megosztja élettársával a háztartás nehéz gondjait". Mit tagadjam, egy kicsit megbizserget az ilyesmi. Csak éppen sokallom már az egyenjogúságot. Legközelebb el is akarom ezt mondani egy értekezleten.

Vajon lesz-e hozzá bátorságom? Alig hiszem. Ott lesz a feleségem is.

F. N. I.